

Мурзіна Т.А.

Одеський регіональний інститут державного управління

Національної академії державного управління при Президентові України

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

У статті розглянуто шляхи вдосконалення законодавства про місцеве самоврядування європейських країн (Швеція, Швейцарія, Норвегія, Чехія та Словенія). Установлено, що кожна з наведених як приклад європейських країн має свій унікальний досвід організації місцевого самоврядування. Визначено, що існує кілька підходів до організації самоврядування залежно від взаємовідносин із державною владою й обсягу покладених на нього повноважень. Виділено найбільш визначальні підходи – моделі місцевої автономії й децентралізації. Проаналізовано особливості формування органів місцевого самоврядування, особливості збереження демократії, питання реформи фінансового забезпечення місцевого самоврядування, відносини між центральною та місцевою системами влади.

Ключові слова: *місцеве самоврядування, органи державної влади, муніципальні органи влади, принцип субсидіарності, Західна Європа, Північна Європа, Швеція, Швейцарія, Норвегія, Чехія, Словенія.*

Постановка проблеми. У сучасній європейській цивілізаційній традиції вважається, що органи місцевого самоврядування є однією з головних підвалин будь-якого демократичного ладу. Ця теза закріплена в Європейській хартії місцевого самоврядування, серед підписантів якої значиться й Україна.

З другої половини ХХ століття в державах Східної Європи, як мінімум двічі, відбулися найбільші зміни в усіх сферах суспільного життя, включаючи реформи в галузі державного будівництва, зокрема в системі органів публічної влади. Важливе місце серед них посідає реорганізація влади на місцях, яка пов'язана насамперед із відмовою від інституту місцевого самоврядування в так званій соціалістичний період, а потім із відродженням цього інституту після зміни політичних режимів у колишніх країнах «народної демократії» на межі 1980–1990-х років ХХ століття.

Місцеве самоврядування й місцеве управління в постсоціалістичних державах Східної Європи нерозривно пов'язані з процесом становлення демократичного режиму, як наслідок, формуванням нової законодавчої бази, яка регулює діяльність муніципальних інститутів.

У рамках євроінтеграційного курсу реформа низової організації населення, яка ввійшла в новітню історію України як децентралізація, є однією з найбільш значущих. Цілком очевидно, що чинна модель, яка дісталася в спадок від радянських часів, багато в чому втратила функціональ-

ність. А оскільки подолати відставання в розвитку демократичних інститутів України необхідно в максимально стислі терміни, то досвід більш успішних країн видається просто незамінним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Низка вітчизняних науковців досліджувала проблеми реформування місцевого самоврядування в Україні, серед яких варто виділити таких як О.В. Батанов, Т.М. Барановська, В.І. Борденюк, Ю.П. Битяк, А.Й. Бучинська, В.І. Гладій, П.В. Діхтєвський, Є.І. Джумурат, В.М. Кампо, А.М. Колодій, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, М.І. Корнієнко, В.В. Кравченко, В.С. Куйбіда, В.В. Тісногуз, С.В. Шевчук та ін.

Отже, особливий інтерес становить дослідження проблеми переходу східноєвропейських держав від централізованої системи державного управління до місцевого самоврядування.

Постановка завдання. Метою статті є проведення теоретико-правового аналізу комплексу проблем, пов'язаних із переходом від централізованої системи державного управління на місцях до становлення місцевого самоврядування та місцевого управління в державах Європи, а також (з урахуванням уже наявних теоретичних і практичних результатів) виявлення й аналіз особливостей чинних у досліджуваних державах моделей місцевого управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. Європейська хартія місцевого самоврядування прийнята в 1985 році Конгресом місцевих і регі-

ональних влад Ради Європи, є найважливішим багатостороннім документом, що визначає фундаментальні принципи функціонування органів місцевого самоврядування. Хартію підписали 47 держав Європи, в тому числі й Україна.

Відповідно до Європейської хартії, в основу місцевого самоврядування закладено три основні принципи:

- власне право на місцеве самоврядування;
- влада загальної компетенції;
- принцип субсидіарності.

Право на місцеве самоврядування – це закріплення цього права на рівні законів і конституцій.

Влада загальної компетенції має можливість для органів місцевого самоврядування вживати будь-які дії, крім тих, які заборонені загальнонаціональним законодавством.

У більшості західноєвропейських країн місцева влада має повноваження загальної компетенції, тобто право робити будь-які дії в інтересах місцевої громади, які спеціально за ними не закріплені.

Принцип субсидіарності означає, що компетенція в тій чи іншій сфері діяльності по можливості належить найбільш низькому рівню управління, максимально наближеному до людей. Іншими словами, те, що може вирішити село чи селище, не має вирішуватися на рівні району. Те, що можна вирішити на рівні району, не має вирішуватися на рівні області. І, відповідно, те, що може вирішитися на рівні області, не має вирішуватися на рівні держави. Незалежна Україна успадкувала управлінські принципи радянських часів, коли центральні органи влади намагалися включити у сферу своєї компетенції якомога більше коло питань, залишаючи громадам лише те, що не має суттєвого значення.

Місцеве самоврядування в скандинавських країнах має давні традиції. У Норвегії воно введено в 1837 році. У Швеції перші закони про місцеве самоврядування з'явилися в 1862 році, у Фінляндії – в період з 1865 по 1873 роки. У кожній зі згаданих країн, окрім Норвегії, положення про місцеве самоврядування внесені до конституції [10].

У всіх скандинавських країнах структури місцевого самоврядування могли опертися на традиції самоорганізації передусім у сфері управління справами церковних громад. У зв'язку з цим церковно-адміністративний поділ країн на парафії використано як основу для створення одиниць місцевого самоврядування.

У 2007 році вся територія Швеції розділена на 290 муніципалітетів і 21 льон. У середньому на одну комуна припадає 30 тис. жителів, а на льон –

430 тис. Найбільший за чисельністю населення муніципалітет – це Стокгольм (760 тис. жителів), а найдрібніший – Б'юрхольм (2,6 тис.). Найбільший льон – великий Стокгольм, у якому проживає 1,85 млн осіб (Стокгольм, отже, є водночас і муніципалітетом, і льоном), а найменший – Іємтланд, у ньому проживає 130 тис. жителів [1].

Шведські муніципалітети об'єднані в Асоціацію місцевих органів управління. Аналогічна організація створена й на регіональному рівні. Їхні завдання в тому, щоб захищати спільні інтереси, сприяти кооперації між ними в інтересах надання послуг населенню. У 2003 році виникла нова асоціація, яка об'єднує й комуни, і льони: Шведська асоціація місцевих і регіональних органів управління.

Контроль діяльності місцевих і регіональних влад у Шведському королівстві здійснюється водночас зверху і знизу. Контроль над чиновниками місцевих і регіональних органів управління здійснюють виборні члени муніципальних рад (або асамблей) або ландстингів (їхня компетенція поширюється, як було сказано, на льони). Центральний уряд теж контролює місцеві органи влади й координує дії всіх трьох рівнів державного управління. Губернатор відповідає за регіональне планування та соціальні питання, а також за координацію роботи центрального уряду з органами влади нижчого рівня. Якщо пересічні шведські громадяни вважають, що ті чи інші заходи держави негативно їх зачіпають, то вони звертаються до спеціального шведському інституту – омбудсмена.

Контроль за муніципалітетами здійснюється політиками, відібраними безпосередньо голосуванням громадян. Це означає, що громадяни мають великий потенціал, щоб впливати й контролювати, як муніципалітети виконують свої обов'язки. Міська рада є вищим директивним органом муніципалітету. Міську раду представляє людина від муніципалітету, вона ж приймає рішення в найбільш важливих питаннях, що мають стосунок до муніципалітету.

Норвегія відрізняється від інших скандинавських країн тим, що норми про місцеве самоврядування не закріплені в її конституції. Незважаючи на це, муніципалітети відіграють тут провідну роль в організації соціальної інфраструктури та публічному управлінні [11].

У Норвегії повністю виконується один із принципів Європейської хартії місцевого самоврядування, який дає муніципалітетам змогу співпрацювати один із одним. На цьому оснований

норвезьку Асоціацію місцевих і регіональних влад, яка, акумулюючи інтереси муніципального співтовариства, лобіюючи їх на найвищих рівнях влади, об'єднує всі муніципалітети й регіони, а також 500 муніципальних підприємств. У 2000 році досягнуто згоди про регулярне проведення консультативних зустрічей

Основи місцевого самоврядування в Норвегії закладені прийняттям у 1837 році національним парламентом (Стортингом) Акта Ольдермана – першого в Північній Європі закону такого роду.

Нинішня муніципальна система регулюється Актом про місцеве управління 1992 року. Базовим принципом цього Акта є те, що муніципалітети можуть робити все, що не заборонено законом (принцип негативного регулювання і влада загальної компетенції). Цей закон не регулює, які обов'язки покладаються на місцеві органи влади, ці обов'язки прописуються окремими актами. Стортинг (парламент) вирішує, що регіони й муніципалітети зобов'язані та чого не можуть робити. Регіони й муніципалітети можуть робити більше за те, що зобов'язані, але не можуть нести відповідальність за те, що Стортинг доручив іншим гілкам влади.

На цей момент у Норвегії проводиться масштабна муніципальна реформа, спрямована на зміну розмірів муніципальних утворень з метою оптимізації виконання повноважень органами місцевого самоврядування, підвищення якості управління та економічної стійкості комун, яких сьогодні налічується 428. Головна мета уряду, як і в інших країнах Північної Європи, зводиться до збільшення муніципалітетів і розширення їхніх повноважень [3].

Муніципалітети є найважливішою ланкою місцевої державної адміністрації. Місцеве управління й самоврядування розглядаються сучасним законодавством Норвегії як одне ціле щодо комун і фюльке (округів). Держава зберігає за собою прерогативу з контролю за органами місцевого самоврядування в особі комунального департаменту, який може скасовувати рішення цих органів на підставі допущеної помилки під час прийняття рішення. Постанову про скасування рішення також може бути прийнято за власною ініціативою державних органів у порядку загального нагляду за дотриманням законодавства. Крім того, фізична особа може звернутися зі скаргою до муніципальної ради або в спеціальний комітет із розгляду скарг, який призначається муніципальною радою, а також до омбудсмена.

Візьмемо досвід Швейцарії у сфері управління. Швейцарія є федерацією, в якій традиційно виді-

ляють три рівні організації політичного життя: (1) власне федерація, (2) кантони (всього їх 26) і (3) місцеве самоврядування (нім. – Gemeinde, фр. – commune, італ. – comune). На відміну від інших федерацій, у Швейцарії кантони й муніципалітети мають істотну автономію. Так, наприклад, місцеве самоврядування може встановлювати додаткові вимоги до кандидатів на отримання громадянства Швейцарії; або в компетенції муніципалітетів часто знаходиться питання про видачу дозволу на будівництво об'єктів нерухомості.

Місцеве самоврядування у Швейцарії є важливим елементом політичної системи країни. Кожен кантон ділиться на округи, в яких виконавча влада представлена Радою округу, а судова – Судом округу. Для здійснення законодавчої влади не передбачена діяльність спеціального органу: вона здійснюється всіма жителями округу шляхом голосування на виборах і референдумах. У сферу компетенції округів входять питання освіти й судочинства [9].

Кожен округ, у свою чергу, ділиться на громади або муніципалітети. У Швейцарії налічується 2929 муніципалітетів, статус міста мають громади, в яких проживає понад 10 000 чоловік, крім того, по деяких населених пунктах історично закріпився статус міст. У кожному муніципалітеті є також орган виконавчої влади – Міська рада або Рада громади – й інститут мирових суддів. Законодавча влада може реалізовуватися у вигляді Зборів громади, що складаються з усіх громадян муніципалітету, або виражатися в участі громадян у виборах і референдумах. У сферу діяльності громад входять питання, які легше вирішувати в рамках невеликих об'єднань і які не вимагають однакового регулювання в рамках усієї держави. Так, до сфери компетенції муніципалітетів належать комунальні послуги, дороги місцевого значення, школи й місцеві податки.

На відміну від багатьох інших країн Європи, Швейцарія не вводила місцеве самоврядування після тривалої централізації. Навпаки, Швейцарія – держава, яка розвивалася «знизу-вгору» та яка має свою історію нецентралізованого управління.

У швейцарській Конституції майже нічого не сказано про місцеве самоврядування. Існує тільки одне положення Конституції Швейцарії 1999 року про комуни. Пункт 1 ст. 50 цього документа визначає, що Федеральний Суд захищає місцеву автономію, але тільки тією мірою, якою кантони наділяють комуни автономією [12].

Згідно з логікою швейцарської Конституції, кантони можуть наділяти комуни повноважен-

нями, вони можуть пізніше позбавляти їх цих повноважень. До того ж існування місцевих органів влади не гарантується Конституцією Швейцарії. Наприклад, якщо законодавство кантону дозволяє, кантони можуть об'єднувати комуни або розформувати їх.

З погляду Конституції Швейцарії комуни перебувають у повній владі кантонів. Тому значною мірою в результаті історичних тенденцій і міцних традицій місцевого самоврядування в усіх кантонах органи місцевої влади користуються суттєвою автономією.

У статті 5а Конституції Швейцарії закріплений принцип субсидіарності. У пункті 1 ст. 43а Конституції Швейцарії визначається: «Конфедерація бере на себе виконання тільки тих завдань, які кантони не в змозі виконати або які вимагають загального регулювання на рівні конфедерації» [4].

Кожен громадянин Швейцарії є передусім громадянином своєї громади, потім громадянином свого кантону, тільки потім громадянином Швейцарської Конфедерації. Відповідним чином побудована й система оподаткування Швейцарії: кожен громадянин платить 3 різні прибуткові податки: один – до бюджету Конфедерації, другий – до бюджету кантону, а третій – у свою комуни.

Податкові повноваження і свобода в розподілі витрат сприяють високому рівню автономії. Місцеві органи влади у Швейцарії мають найвище в Європі співвідношення власних доходів і витрат, які надходять із бюджетів вищих рівнів. Утім відсоток державних витрат, що дорівнює 30%, є досить низьким порівняно з іншими європейськими країнами (в Данії він становить 75%) [8].

Найбільш важливі елементи Швейцарської конфедерації – кантони. Їх особливу роль пояснюють, зокрема, тим історичним фактом, що саме вони формували конфедерацію і створювали комуни на своїй території. Виконавча влада в кантонах належить Урядовій раді. У кантональних урядах завжди є представники різних політичних партій, однак тут, як і у Федеральній асамблеї, немає поділу на уряд та опозицію.

Законодавча влада зосереджена в парламенті, обраному жителями кантону й відомому як кантональна рада [5].

Отже, офіційна політика держави полягає в тому, що на рівні муніципалітетів громадяни чітко уявляють свої потреби, а тому можуть ефективно вирішувати питання, пов'язані, зокрема, з комунальними послугами, без втручання кантонів. До сих пір у Швейцарській Конфедерації ця система демонструє свою ефективність у рамках місцевих особливостей політичного процесу.

Згідно з конституцією Словенії, місцеве самоврядування реалізується в громадах та інших місцевих громадах.

Конституція Словенії містить відповідні норми щодо як загальних положень, так й організації місцевого самоврядування (Конституція Словенії від 23.12.1991 (частина 1 «Вступ» і частина V «Самоврядування»)). Словенці здійснюють місцеву владу за допомоги муніципалітетів та інших місцевих самоврядних організацій (ст. 138 Конституції Республіки Словенії).

Громади становлять основну одиницю місцевого самоврядування, охоплюючи від одного до декількох населених пунктів. Громади і краї формуються за результатами референдумів, які проводяться серед жителів конкретної місцевості. Об'єднанню громад у краї присвячений консультативний референдум 22 червня 2008 року.

У Словенії налічується 210 громад, 11 із яких мають статус міських. У рамках своєї компетенції громада самостійно вирішує питання місцевого значення. Громади перебувають на самофінансуванні за рахунок власних джерел доходів, а ті, що відчувають нестачу коштів, отримують додаткові фінансові субсидії з державного бюджету.

Вищим органом управління громади є Рада, члени якої обираються прямим голосуванням. Голова (жупан) – глава адміністрації, також обирається населенням і контролює виконання рішень, прийнятих Радою.

Самоврядування перебуває, за оцінками багатьох експертів, на задовільному рівні, оскільки цей інститут ефективно функціонує в Словенії близько століття.

Конституційно-правові основи місцевого самоврядування Чехії закладені у главі 7 Конституції «Місцеве самоврядування», у законі «Про обці (обецне провадження)» – муніципалітети, законі «Про краї (крайове провадження)» – округи [6, с. 100].

Згідно зі ст. 8 Основного Закону Чехії, гарантується принцип місцевого самоврядування територіальних одиниць. Таке конституційне положення є одним із основних принципів державного будівництва в Чехії [7].

Конституція Чехії, встановлюючи обсяг права на місцеве самоврядування, визначила його основні засади:

1. Гарантованість права на самоврядування (п. 4 ст. 101).

2. Самоврядування є самостійною формою публічної влади з власною компетенцією у сфері власності, фінансового управління, організації,

нормотворчості (п. п. 1, 2 ст. 101; ст. 104 Конституції Чеської Республіки).

3. Основними носіями права на місцеве самоврядування є територіальне співтовариство громадян (п. 1 ст. 100, п. 3 ст. 101 Конституції Чеської Республіки).

4. Територіальною основою місцевого самоврядування є громада (ст. ст. 99, 100 Конституції Чеської Республіки).

5. Наявність представницького органу місцевого самоврядування є обов'язковою під час формування організаційної структури конкретного муніципального утворення (ст. 101; п. п. 1, 2 ст. 102, ст. 104 Конституції Чеської Республіки) [2, с. 176–177].

Важливо зазначити, що Конституція Чехії передбачає право на місцеве самоврядування як право, а не обов'язок відповідних муніципальних утворень. При цьому, згідно зі ст. 101 Конституції Чехії, одиниці місцевого самоврядування характеризуються як «публічна корпорація, яка може мати власне майно й господарювати згідно з власним бюджетом». Це поняття деталізується в п. 2 ч. 1 ст. 2 закону «Про обці» [13].

Муніципалітет у Чехії завжди розглядався як основний елемент самоврядування. Відповідно до ст. 1 закону «Про обці» від 12 квітня 2000 року № 6 128/2000, муніципалітет є основною територіальною спільнотою громадян, яка утворює територіальну одиницю, що є обмеженою кордонами території муніципалітету. Муніципалітет може набути статусу міста, якщо в ньому проживає не менше ніж 3 000 мешканців і таке рішення прийме голова Палати депутатів. Крім цього, такі міста, як Кладно, Ческе Будейовице, Пльзень, Карлові Вари й інші, отримали спеціальний статус. Статус таких міст (статутних) визначається законом і їхніми статутами. Управління в містах Брно, Острава, Пльзень має свої особливості, відмінні від інших міст, а саме:

– муніципальні органи здійснюють на відповідній території, крім повноважень муніципального управління, також повноваження окружного управління, якщо законом не буде встановлено інше;

– управляючого міста призначає та звільняє з посади управляючий крайового управління;

– якщо представництво не спроможне зібратися протягом 6 місяців, Міністерство внутрішніх справ наділяється правом розпустити його [13].

Муніципальне утворення, кероване виборними ним представниками, має, використовуючи повною мірою свої можливості, виконувати покладені на нього обов'язки і права, а також задовольняти потреби своїх громадян. Громадяни, у свою чергу, в праві здійснювати контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування, а саме за діяльністю мера та членів Ради.

Муніципалітети входять до складу більших одиниць місцевого самоврядування та являють собою самоврядні спільноти громадян, які управляються виборними представниками населення: муніципальною радою і старостою. Члени муніципальної ради обираються шляхом загальних і рівних виборів на 4 роки. Умовою участі у виборах є проживання на цій території.

Досвід зарубіжних країн свідчить про існування кількох підходів до організації самоврядування залежності від взаємовідносин із державною владою й обсягу покладених на нього повноважень. Найбільш визначальними з них є моделі місцевої автономії та децентралізації.

Висновки. Органи місцевого самоврядування повинні бути наділені широкими фінансовими можливостями й ресурсами, які в подальшому можуть бути використані для потреб мешканців адміністративно-територіальних одиниць.

Доводити місцеве самоврядування до абсолюту, тобто одного рівня, поки не видається доцільним. Багатоступенева система, з одного боку, дає змогу наблизити владу до конкретних громадян на рівні села або селища, а з іншого – акумулювати кошти й кадровий потенціал на рівні району та області (округу, регіону) для надання більш складних послуг населенню. Цілком очевидно, що сільська громада (або комуна) особливо на території України не здатна надати значну кількість коштів і залучити висококласних фахівців для реалізації складних інфраструктурних проектів – будівництва лікарні, школи, газопроводу тощо.

Перспективи дослідження вбачаємо в аналізі особливостей самоврядування на прикладі Південноєвропейських країн.

Список літератури:

1. Асоціація муніципального і регіонального управління в Швеції. URL: <https://skl.se> (дата звернення: 01.04.2019).
2. Видлакова О. Політико-адміністративні відносини в Чеській Республіці. *Політико-адміністративні відносини: Хто стоїть у владі?* / під ред. Т. Верхейна. Москва, 2001. С. 17–128.
3. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / О.М. Москаленко, О.М. Бориславська, І.Б. Заверуха та ін.; Центр політико-правових реформ. Київ, 2012. 212 с.

4. Їжа М.М. Показник децентралізаційних процесів у країнах Європи. URL: http://sevntu.com.ua/j_spuif/bitstre%20am/123456789/3288/1/12-30.pdf (дата звернення: 01.04.2019).
5. Клименко І.В., Линьов К.О. Технології електронного врядування: навчальний посібник. Київ: Вид-во ДУС, 2006. 225 с.
6. Лацина К., Вайдова З. Місцеве самоврядування в Чеській Республіці. *Децентралізація: експерименти і реформи* / під ред. М. Тамаша. Будапешт, 2000. Т. 1. С. 295–340.
7. Лемак В. Правова реформа в Чехії і Словаччині в умовах постсоціалістичної модернізації: теоретичні і практичні проблеми: дис. ... докт. юрид. наук. Київ, 2003. 414 с. URL: <http://www.nbu.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2019).
8. Чехия. Википедия. URL: <http://ru.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 01.04.2019).
9. Ladner A. Die Schweizer Gemeinden im Wandel: politische Institutionen und lokale Politik. Chavannes-Lausanne, 2008. 237 с.
10. Local Government in Norway. Published by: Norwegian Ministry of Local Government and Modernisation. Publication number: H-2313 E Print: Andvord Grafisk 03/2014. URL: http://www.mddsz.gov.si/dokumenti__pdf (дата звернення: 01.04.2019).
11. Nilson L. Local self-government in northern Europe in the 19th and 20th centuries. Institute of Urban History, Stockholm University. URL: <http://www.historiaurbium.org/english/conference%202009/Nilsson.pdf> (дата звернення: 01.04.2019).
12. Swianiewicz P. Foundations of Fiscal Decentralization. Benchmarking Guide for Countries in Transition. Budapest: LGI/OSI, 2003.
13. Ustava Ceske republiky. Listina zakladnich prav a svobod. Uplne Zneni. 2003. 1388. S. 1–192.

ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О МЕСТНОМ САМОУПРАВЛЕНИИ В ЕВРОПЕЙСКИХ СТРАНАХ

В статье рассмотрены пути совершенствования законодательства о местном самоуправлении европейских стран (Швеция, Швейцария, Норвегия, Чехия и Словения). Установлено, что каждая из приведенных для примера европейских стран имеет свой уникальный опыт организации местного самоуправления. Определено, что существуют несколько подходов к организации самоуправления в зависимости от взаимоотношений с государственной властью и объема возложенных на него полномочий. Выделены наиболее определяющие подходы – модели местной автономии и децентрализации. Проанализированы особенности формирования органов местного самоуправления, особенности сохранения демократии, вопрос реформы финансового обеспечения местного самоуправления, отношения между центральной и местной системами власти.

Ключевые слова: *местное самоуправление, органы государственной власти, муниципальные органы власти, принцип субсидиарности, Западная Европа, Северная Европа, Швеция, Швейцария, Норвегия, Чехия, Словения.*

WAYS OF IMPROVING OF THE LEGISLATION ON LOCAL GOVERNANCE IN THE EUROPEAN COUNTRIES

The article considers ways of improving of the legislation on local self-government of European countries (Sweden, Switzerland, Norway, Czech Republic and Slovenia). It has been established that each of the following European countries has a unique experience in organizing of local self-government. It is determined that the existence of several approaches to the organization of local self-government depends on the relationship with the state authorities and the amount of powers entrusted to him. The most decisive approaches are identified – models of local autonomy and decentralization. The peculiarities of formation of local self-government bodies, peculiarities of preservation of democracy, the issue of the reform of financial support of local self-government, and the relationship between central and local systems of power are analyzed.

Key words: *local self-government, state authorities, municipal authorities, subsidiarity principle, Western Europe, Northern Europe, Sweden, Switzerland, Norway, Czech Republic, Slovenia.*